

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2018/19:SfU26

Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändring i samma lag. Regeringen föreslår förutom att lagens giltighetstid förlängs t.o.m. den 19 juli 2021 att både alternativt skyddsbehövande och flyktingar ska ha rätt till familjeåterförening samt att det införs en bestämmelse om permanent uppehållstillstånd i vissa fall för utlännningar som har fötts i Sverige och som sedan födseln är statslösa. Ändringarna i lagen (kallad tillfälliga lagen) och följdändringarna i utlänningslagen föreslås träda i kraft den 20 juli 2019.

Som en följd av förslaget om fortsatt giltighet av tillfälliga lagen föreslås även att lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska träda i kraft den 20 juli 2021 och upphöra att gälla den 20 januari 2025.

I betänkandet finns tio reservationer (M, SD, V, KD, L) och tre särskilda yttranden (SD, C, L).

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:128 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Ett tjugotal yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige	6
Reservationer	21
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)	21
2. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (M)	21
3. Familjeåterförening och ömmande omständigheter, punkt 3 (V)	23
4. Varaktigt bosatta, punkt 4 (SD)	24
5. Konsekvensanalys, punkt 5 (M)	25
6. Ny tillfällig lag på miniminivå, punkt 6 (SD)	26
7. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (M)	27
8. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (SD)	28
9. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (KD)	28
10. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (L)	29
Särskilda yttranden	31
1. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (SD)	31
2. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (C)	31
3. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (L)	32
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	33
Propositionen	33
Följdmotionerna	33
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	36

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion

2018/19:3106 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

2. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändring i samma lag,

2. lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

3. lag om ändring i lagen (2017:354) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

4. lag om ändring i lagen (2017:355) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

5. lag om ändring i lagen (2018:755) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

6. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),

7. lag om ändring i lagen (2017:356) om ändring i utlänningslagen (2005:716).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:128 punkterna 1–7 och avslår motionerna

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (M)

3. Familjeåterförening och ömmande omständigheter

Riksdagen avslår motion

2018/19:3106 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2–9.

Reservation 3 (V)

4. Varaktigt bosatta

Riksdagen avslår motion

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 4 (SD)

5. Konsekvensanalys

Riksdagen avslår motion

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 5 (M)

6. Ny tillfällig lag på miniminivå

Riksdagen avslår motion

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 5.

*Reservation 6 (SD)***7. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och

2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD).

*Reservation 7 (M)**Reservation 8 (SD)**Reservation 9 (KD)**Reservation 10 (L)*

Stockholm den 13 juni 2019

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Öhlsson (S), Katarina Brännström (M), Paula Bieler (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Arin Karapet (M), Jennie Åfeldt (SD), Johanna Jönsson (C), Christina Höj Larsen (V), Fredrik Malm (L), Rasmus Ling (MP) och Erica Nådin (S).

Redogörelse för ärendet

Inom Justitiedepartementet har en lagrådsremiss utarbetats, Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, som den 11 april 2019 överlämnades till Lagrådet. I lagrådsremissen föreslås att tillfälliga lagen förlängs, att både alternativt skyddsbehövande och flyktingar ska ha rätt till familjeåterförening samt att det införs en bestämmelse om permanent uppehållstillstånd i vissa fall för utlänningar som har fötts i Sverige och som sedan födseln är statslösa.

Lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran.

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2018/19:128 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och fem motioner som har väckts med anledning av propositionen.

Förslagen i propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till dels fortsatt giltighet av, dels ändring i tillfälliga lagen. Genom detta kommer lagen att fortsätta att gälla t.o.m. med den 19 juli 2021. Ändringarna innebär dels att både alternativt skyddsbehövande och flyktingar har rätt till familjeåterförening, dels att det införs en bestämmelse om permanent uppehållstillstånd i vissa fall för utlänningar som har fötts i Sverige och som sedan födseln är statslösa.

Riksdagen antar även regeringens förslag till följdändringar i utlänningslagen och lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på propositionen och yrkanden om att förslaget om familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande och om permanent uppehållstillstånd för statslösa ska avslås. Vidare avslår riksdagen bl.a. yrkanden om att bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier ska upphävas, en ny tillfällig lag, familjeåterförening och om uppehållstillstånd på grund av synnerligen och särskilt ömmande omständigheter.

Jämför reservation 1 (V), 2 (M), 3 (V), 4 (SD), 5 (M), 6 (SD), 7 (M), 8 (SD), 9 (KD) och 10 (L) samt särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C) och 3 (L).

Gällande ordning

Bestämmelser om uppehållstillstånd i Sverige finns huvudsakligen i utlänningslagen (förkortad UtlL). Den 20 juli 2016 trädde lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, förkortad tillfälliga lagen, i kraft. Lagen, som tillämpas framför utlänningslagen och begränsar rätten till uppehållstillstånd i flera avseenden, gäller t.o.m. den 19 juli 2019.

Uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov

Skyddsbehövande i utlänningslagen indelas i flykting, alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande (4 kap. 1–2 a §§ UtlL), bl.a. beroende på grunden för skyddsbehovet.

Flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd som ska vara permanent

eller gälla i minst tre år (5 kap. 1 § UtL). Enligt praxis är utgångspunkten att skyddsbehövande beviljas permanent uppehållstillstånd.

Enligt tillfälliga lagen 4 och 5 §§ ska uppehållstillstånd som skyddsbehövande inte beviljas en utlänning som är övrig skyddsbehövande och uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande ska vara tidsbegränsat.

Uppehållstillstånd för anhöriga

Uppehållstillstånd ska enligt utlänningslagen ges bl.a. till en utlänning som är make, sambo eller barn till någon som är bosatt i Sverige (5 kap. 3 § första stycket 1 och 2 UtL). Om någon av makarna eller samborna är under 18 år får uppehållstillstånd vägras (5 kap. 17 a § UtL).

Uppehållstillstånd får ges bl.a. till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst (5 kap. 3 a § UtL). Som huvudregel ska uppehållstillståndet i dessa fall vara tidsbegränsat vid det första beslutstillfället (5 kap. 8 § UtL).

Om personen som utlänningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen ska uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § UtL beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd. Detta följer av 6 § tillfälliga lagen. Vidare följer att tillstånd får vägras vid tillämpning av 5 kap. 17 a § UtL om någon av makarna eller samborna är under 21 år. Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § UtL ska enligt 6 § tillfälliga lagen inte beviljas om anknytningspersonen är en flykting som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen.

Av 7 kap. tillfälliga lagen framgår att möjligheten att beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till en alternativt skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen är än mer begränsad. Tillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § UtL ska då inte beviljas. Begränsningarna gäller dock inte om anknytningspersonen är en alternativt skyddsbehövande som sökt uppehållstillstånd den 24 november 2015 eller tidigare. Uppehållstillstånd på grund av anknytning ska då under vissa förutsättningar beviljas enligt bestämmelsen i 5 kap. 3 § första stycket 4 UtL, som avser en förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, och i samma utsträckning som för den som åberopar anknytning till en flykting.

Enligt 5 kap. 3 b § UtL får uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 eller 3 a § UtL beviljas endast om den person som utlänningen åberopar anknytning till kan försörja sig och har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen. Det finns ett flertal undantag från detta krav. I tillfälliga lagen finns ett försörjningskrav som innebär att anknytningspersonen ska kunna försörja både sig själv och den anhörige och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för dem båda (9 § tillfälliga lagen). Även

från detta krav finns undantag. Som exempel kan nämnas, vilket framgår av 10 § tredje stycket tillfälliga lagen, att om anknytningspersonen är en flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kravet endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlännings åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande
2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till eller
3. utlännings och den person som utlännings åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

En utlännings som enligt 5 kap. 8 § UtIL har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får som huvudregel beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består. Undantag finns från denna huvudregel, bl.a. när ett förhållande har upphört främst på grund av att i förhållandet utlännings eller utlännings barn har utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid. Av 8 § tillfälliga lagen framgår dock att detta inte gäller när uppehållstillstånd har beviljats på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande med uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt samma lag.

Upphållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter

Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund får tillstånd beviljas en utlännings om det vid en samlad bedömning av utlännings situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige (5 kap. 6 § UtIL). För barn får uppehållstillstånd beviljas om omständigheterna är särskilt ömmande. Enligt 11 § tillfälliga lagen får dock tillstånd enligt 5 kap. 6 § UtIL beviljas endast om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlännings.

Ställning som varaktigt bosatt

Enligt 5 a kap. 1 § UtIL ska en ansökan från en utlännings om ställning som varaktigt bosatt beviljas om sökanden de senaste fem åren utan avbrott har vistats i Sverige med uppehållstillstånd. Ställning som varaktigt bosatt innebär att personen ges vissa rättigheter som liknar dem som unionsmedborgare har. I Sverige ges personen permanent uppehållstillstånd (5 kap. 2 b § UtIL). För att beviljas ställning som varaktigt bosatt ska sökanden enligt 5 a kap. 2 § UtIL fullt ut kunna försörja sig och sin familj med egna medel så att grundläggande behov av uppehälle och bostad är tillgodosedda.

Uppehållstillstånd för studier

Enligt 17 § tillfälliga lagen ska som huvudregel den som kan försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet beviljas permanent uppehållstillstånd när ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen löper ut. För den som är under 25 år gäller detta endast om personen har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande. Sedan den 1 juni 2017 finns i tillfälliga lagen bestämmelser som ger rätt till uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå. Den 1 juli 2018 infördes nya ändringar i lagen. Bland annat infördes mer generösa regler för ensamkommande barn som kom till Sverige senast den 24 november 2015 och som ska beviljas eller har beviljats uppehållstillstånd eller fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut eller ett beslut med uppskjuten verkställighet på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Dessa personer kan beviljas uppehållstillstånd som är giltigt i fyra år om vissa förutsättningar är uppfyllda (16 b och 16 e §§ tillfälliga lagen).

När den tillfälliga lagen upphör att gälla den 20 juli 2019 träder lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå i kraft. Lagen är tidsbegränsad och innebär bl.a. att det under en begränsad tid kommer att finnas möjligheter att bevilja uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier och efter fullföljd utbildning samt möjligheter att bevilja permanent uppehållstillstånd vid försörjning.

Propositionen

Fortsatt giltighet av tillfälliga lagen

På grund av flyktingsituationen 2015 var antalet asylsökande i Sverige högt och utmaningarna för asylsystemet stora. Även andra centrala samhällsfunktioner utsattes för stora belastningar. För att skapa ett andrum för svenskt flyktingmottagande föreslog regeringen ett antal åtgärder i syfte att kraftigt minska antalet asylsökande samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen skulle förbättras. En av åtgärderna var tillfälliga lagen, som trädde i kraft den 20 juli 2016. Genom lagen anpassades det svenska regelverket tillfälligt till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner. Tillfälliga lagen upphör att gälla den 20 juli 2019, och då blir de mer generösa reglerna om uppehållstillstånd i utlänningslagen gällande igen. Regeringen anger att en återgång skulle innebära att Sveriges regelverk återigen skulle avvika från den ordning för bl.a. längden på uppehållstillstånd som gäller i övriga medlemsstater inom EU.

Regeringen anger att det inte säkert går att fastställa i vilken utsträckning varje genomförd åtgärd har påverkat antalet asylsökande, men bedömer att antalet asylsökande blir lägre vid en förlängning av tillfälliga lagen jämfört med en återgång till utlänningslagen. Regeringen hänvisar till Migrationsverkets prognos från februari 2019 samt anför att Sverige fortfarande är en av de

medlemsstater i EU som tar emot flest asylsökande i förhållande till folkmängden. Även om antalet asylsökande har minskat är belastningen på mottagningssystemet fortfarande hög, och det rekordhöga antalet asylsökande under 2015 innebär även fortsättningsvis utmaningar i det svenska samhället, bl.a. när det gäller nyanländas etablering. Detta gäller t.ex. inom områdena boende, skola, arbetsmarknadsåtgärder och social välfärd.

Vidare anför regeringen att det inom EU pågår förhandlingar om ett nytt gemensamt regelverk för asyl och att flyktingsituationen i och i närheten av Europa kan medföra att antalet asylsökande ökar kraftigt. Utan gränskontroller är det vidare troligt med sekundära förflyttningar inom EU, framför allt till de länder som har asyl- och mottagningssystem som uppfattas som mer attraktiva. En parlamentariskt sammansatt kommitté kommer att tillsättas i närtid med uppdraget att arbeta fram förslag på framtidens migrationspolitik. Det är enligt regeringen följaktligen önskvärt att begränsa antalet förändringar av lagstiftningen på kort tid. Genom fortsatt giltighet av tillfälliga lagen ökar även möjligheterna till en tillfredsställande etablering för de asylsökande som kommit till Sverige under senare år och som har beviljats uppehållstillstånd.

Familjeåterförening

Begränsningarna av möjligheten att beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 UtL om anknytningspersonen är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats tillstånd som tidsbegränsats enligt tillfälliga lagen ska enligt regeringens förslag tas bort och uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 och 2 UtL ska då beviljas om den alternativt skyddsbehövande bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av åldersgränsen i 5 kap. 17 a § andra stycket UtL ska uppehållstillstånd även i dessa fall få vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Om anknytningspersonen är en alternativt skyddsbehövande som fått ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket den 25 november 2015 eller senare och som har beviljats tidsbegränsat tillstånd enligt tillfälliga lagen senast den 19 juli 2019, ska försörjningskravet i 9 § tillfälliga lagen endast gälla om ansökan om uppehållstillstånd görs senare än den 19 oktober 2019, om familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har särskild anknytning till eller om utlänningsen och anknytningspersonen inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Regeringen anger att rådets direktiv om familjeåterförening (2003/86/EG) inte är tillämpligt på alternativt skyddsbehövande och att Europakonventionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna därför får särskild betydelse för frågan om familjeåterförening för denna grupp. Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en bl.a. rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv. En offentlig myndighet får inte inskränka åtnjutande av

denna rättighet annat än med stöd av lag och av vissa skäl. Av Europadomstolens praxis följer att artikel 8 inte medför en övergripande skyldighet för en stat att respektera immigranternas val av bosättningsland och att tillåta familjeåterförening på sina territorier.

I artikel 14 i Europakonventionen finns som utgångspunkt ett förbud mot diskriminering när det gäller åtnjutande av fri- och rättigheter enligt konventionen. Vid tillfälliga lagens tillkomst bedömde regeringen att det var förenligt med Europakonventionen att låta familjeåterförening anstå under de tre år som tillfälliga lagen skulle gälla, med hänsyn till de stora påfrestningar som det svenska asylsystemet och andra centrala samhällsfunktioner hade utsatts för till följd av det stora antalet asylsökande. Enligt regeringen kunde det dock inte uteslutas att det på individnivå skulle kunna förekomma något fall där detta trots allt skulle strida mot Europakonventionen. För att undanröja varje risk för att de svenska reglerna bryter mot Europakonventionen eller något annat svenskt konventionsåtagande finns därför en ventil i 13 § tillfälliga lagen enligt vilken uppehållstillstånd ska beviljas i sådana undantagsfall där ett beslut att neka rätt till familjeåterförening skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Bestämmelsen möjliggör en individuell prövning i varje enskilt fall där bl.a. relationen mellan familjemedlemmarna och anknytningspersonens rätt till familjeåterförening beaktas (prop. 2015/16:174 s. 54 och 55).

I propositionen anförs att om giltighetstiden för tillfälliga lagen förlängs i två år och ingen ändring görs kan en alternativt skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt tillfälliga lagen behöva vänta ytterligare två år på återförening. Även om belastningen på mottagningsystemet fortfarande är hög och det rekordhöga antalet asylsökande under 2015 fortfarande innebär stora utmaningar i det svenska samhället, är läget nu inte lika ansträngt som när tillfälliga lagen infördes. Enligt regeringen riskerar begränsningarna för alternativt skyddsbehövande därför vid en förlängning av tillfälliga lagens giltighetstid att strida mot Europakonventionen i fler fall än tidigare. Regeringen anser att en återinförd familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande är humanitärt önskvärd och kommer att underlätta integrationen. Alternativt skyddsbehövande som har ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015 har redan rätt till familjeåterförening under samma förutsättningar som en flykting. Det är rimligt att en alternativt skyddsbehövande som sökt uppehållstillstånd efter den 24 november 2015 får samma möjlighet.

Regeringen har tidigare uttalat att en flykting med tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen i regel torde anses ha välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd eftersom skyddsskäl som regel kvarstår under en längre tid och begränsningarna av möjligheten att få tillstånd kommer att upphöra när tillfälliga lagen upphör att gälla (prop. 2015/16:174 s. 39). Förslaget att tillfälliga lagen ska fortsätta att gälla t.o.m. den 19 juli 2021 innebär att även begränsningarna av möjligheten att få permanent uppehålls-

tillstånd kommer att fortsätta gälla under samma tid. En flykting som har tidsbegränsat tillstånd enligt tillfälliga lagen kommer dock att kunna beviljas ett nytt tillstånd när det tidigare löper ut om skyddsskäl kvarstår. Giltighetstiden för uppehållstillståndet ska som huvudregel då vara tre år (5 § tillfälliga lagen). Bedömningen av om flyktingen har välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd bör utgå från hur troligt det är att utlänningen utifrån nuvarande omständigheter senare kommer att beviljas permanent uppehållstillstånd, jämför Migrationsöverdomstolens dom MIG 2018:19. Utöver tillfälliga lagens begränsade giltighetstid bör även möjligheterna beaktas för en utlänning att beviljas permanent uppehållstillstånd vid försörjning eller som varaktigt bosatt i Sverige. En flykting med tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen får i regel anses ha välgrundade utsikter att beviljas permanent tillstånd, även om tillfälliga lagens giltighetstid förlängs i två år. Regeringen anser att det är rimligt att samma krav, ”välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd”, ska gälla för dem som nu får en möjlighet till familjeåterförening som för flyktingar. Migrationsöverdomstolen har även prövat frågan om ett beslut att neka familjeåterförening skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande (MIG 2018:20). Vid en avvägning kom domstolen fram till att familjens intresse av att återförenas vägde tyngre än statens intresse av att minska antalet asylsökande på grund av ansträngningarna på asylsystemet.

Regeringen anser att det finns skäl att låta ventilen i 13 § tillfälliga lagen gälla även fortsättningsvis. Bestämmelsen möjliggör att uppehållstillstånd kan beviljas t.ex. i sådana undantagsfall där det enligt Europakonventionen kan finnas en rätt till familjeåterförening med andra än kärnfamiljen. I fall som rör barn ska portalparagrafen om barnets bästa i 1 kap. 10 § UtL beaktas. Det ska även beaktas hur svenska konventionsåtaganden har tolkats av domstolar, såsom Europadomstolen. Barnkonventionen som träder i kraft den 1 januari 2020 förtydligar att domstolar och förvaltningsmyndigheter ska beakta de rättigheter som följer av konventionen.

Eftersom alternativt skyddsbehövande som har ansökt om uppehållstillstånd efter den 24 november 2015 ska få samma möjlighet att återförenas med sin familj som flyktingar anser regeringen att bestämmelsen om undantag från försörjningskravet bör ändras så att också denna grupp undantas, om ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning görs senast tre månader från det att lagändringarna träder i kraft och övriga krav i 10 § tillfälliga lagen är uppfyllda. Det är rimligt att även den som redan har ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning men inte har hunnit få ett beslut när lagändringarna träder i kraft omfattas av undantaget. Det bör också vara en förutsättning att anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd senast den 19 juli 2019. För dem som beviljas uppehållstillstånd efter detta datum bör respiten om tre månader räknas från det att anknytningspersonen beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande.

Om försörjningskravet skulle innebära att rätten till familjeåterförening begränsas på ett sätt som blir oproportionerligt eller diskriminerande i strid

med Europakonventionen ska uppehållstillstånd beviljas i enlighet med ventilationen i 13 § tillfälliga lagen, som även kan tillämpas för kvotflyktingar i de undantagsfall där alla familjemedlemmar inte vidarebosätts vid samma tillfälle och en ansökan om familjeåterförening inte hinner lämnas in inom tidsfristen för att undantas för försörjningskravet.

Uppehållstillstånd för studier

Efter att giltighetstiden har löpt ut för ett längre uppehållstillstånd för studier som beviljats enligt 16 b § tillfälliga lagen eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt 16 e § samma lag, kan den som har haft ett sådant uppehållstillstånd beviljas tillstånd för fortsatta studier respektive tillstånd efter fullföljd utbildning med stöd av 2 och 4 §§ i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, som träder i kraft den 20 juli 2019. Han eller hon kan också beviljas permanent uppehållstillstånd vid försörjning (17 § tillfälliga lagen respektive 5 § lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå). Den som har beviljats uppehållstillstånd i enlighet med 16 b § eller 16 e § tillfälliga lagen omfattas däremot inte av bestämmelserna om uppehållstillstånd för fortsatta studier eller uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning som finns i 16 g och 16 i §§ tillfälliga lagen, eftersom de har beviljats uppehållstillstånd som gäller för längre tid än tillfälliga lagen. Som en följd av förslaget om förlängd giltighetstid för den tillfälliga lagen respektive förslaget om ett senare ikraftträdande av lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå bör en sådan möjlighet införas för dessa utlänningar även i den tillfälliga lagen.

Permanent uppehållstillstånd för vissa statslösa utlänningar

Regeringen föreslår att en utlänning som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i enlighet med tillfälliga lagen och som ska beviljas ett nytt sådant uppehållstillstånd ska få ges ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har fötts i Sverige, sedan födseln är statslös, har haft hemvist här i landet sedan fyra år och sex månader eller under sammanlagt nio år och sex månader, och inte har fyllt 21 år. Vidare ska en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen få ansöka om att giltighetstiden för tillståndet ska omprövas och att han eller hon ska beviljas permanent uppehållstillstånd, som ska få ges om de nyss nämnda kraven är uppfyllda och han eller hon fortfarande uppfyller förutsättningarna för uppehållstillstånd. En ansökan om ett sådant uppehållstillstånd ska kunna göras och bifallas trots att utlänningen vistas i Sverige. Regeringen anger att förslaget är en följd av förslaget om en fortsatt giltighet av tillfälliga lagen och av Sveriges åtaganden enligt bl.a. FN:s konvention om begränsning av statslöshet.

Uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter

Bestämmelsen i utlänningslagen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter medger rätt till uppehållstillstånd i fler fall än vad som krävs för att Sverige ska uppfylla sina internationella åtaganden. Förslaget att förlänga tillfälliga lagens giltighetstid innebär att de svenska reglerna ska fortsätta att vara restriktiva inom ramen för EU-rätten och internationella konventioner under ytterligare två år. Även med beaktande av de negativa konsekvenser som begränsningen har medfört i vissa fall anser regeringen att denna möjlighet till uppehållstillstånd bör fortsätta vara begränsad under denna tid. Av den sakpolitiska överenskommelsen framgår att partierna kommer att driva en ny humanitär grund för uppehållstillstånd.

Motionerna

Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) begär i kommittémotion 2018/19:3109 yrkande 1 att riksdagen avslår regeringens proposition i den del den avser utökad rätt till familjeåterförening, i en förlängning av tillfälliga lagen. Enligt motionärerna kommer förslaget att innebära att fler asylsökande och anhöriga kommer till Sverige. Förslaget ger också ett budskap till omvärlden att Sverige återgår till en mer generös flyktingpolitik. Mot bakgrund av det stora flyktingmottagande Sverige har haft, nivåerna på det nuvarande mottagandet och de omfattande integrationsproblemen bör förslaget inte antas. Den parlamentariska utredningen bör ta fram förslag på hur regelverket för familjeåterförening ska se ut i en permanent migrationslagstiftning med stram inriktning. I yrkande 2 begärs att riksdagen avslår propositionen i de delar den avser rätt till längre uppehållstillstånd för studier, rätt till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, rätt till uppehållstillstånd för fortsatta studier och rätt till uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, i en förlängning av den tillfälliga lagen. Tillfälliga lagen bör således inte förlängas i dessa delar. Motionärerna anger att ett avslag måste innebära en skyldighet att lämna landet och att skydds-skälen ska ligga till grund för beviljande av uppehållstillstånd i ett asylärende. Att en person studerar, avser att studera eller söker arbete i anslutning till färdiga studier ska däremot inte utgöra grund för asyl. Därtill lägger reglerna ett orimligt ansvar för uppehållstillstånd på lärare och annan skolpersonal, och incitamenten att söka asyl utan asylskäl ökar. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen senast den 31 december 2019 måste återkomma med en kompletterande konsekvensanalys. Motionärerna anför att det saknas en redovisning av vilka konsekvenserna blir av lagförslagen ställt mot om tillfälliga lagen hade förlängts utan föreslagna ändringar. Regeringen redovisar enbart konsekvenserna i förhållande till om tillfälliga lagen hade upphört gälla, varvid en återgång hade skett till de regler som gällde före tillfälliga lagen. De föreslagna ändringarna kommer att leda till fler asylsökande och anhöriga, vilket bl.a. påverkar behovet av bostäder, skolplatser, hälso- och sjukvård samt kommunernas ekonomi. Regeringen redovisar enligt motionärerna inte ens en

beräkning av hur stor ökning av antalet asylsökande och beviljade uppehållstillstånd till anhöriga som förslaget kan antas medföra. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att en parlamentarisk utredning om migrationspolitiken ska tillsättas som omfattar centrala frågor som återvändande, medborgarskap, familjeåterförening och kvalificering till välfärden. Enligt motionärerna måste det vara slut med att lappa och laga ett i grunden dysfunktionellt system. I det s.k. januariavtalet anges att en parlamentarisk kommitté ska göra upp om den framtida migrationspolitiken, men fortfarande har ingen utredning tillsatts, och det saknas även direktiv. Utredningen måste tillsättas omgående, och det bör ingå i uppdraget att löpande lägga fram delbetänkanden för att kunna gå fram med brådskande frågor.

I kommittémotion 2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 begärs att riksdagen beslutar att anta proposition 2018/19:128 punkt 1 med den ändringen att tillfälliga lagen får den lydelse som framgår av proposition 2015/16:174, med motsvarande följdändringar i annan lagstiftning. I yrkande 2 begärs att riksdagen avslår proposition 2018/19:128 punkterna 2–7. Motionärerna anger att tillfälliga lagen bidrog till att skapa ett visst andrum efter år av oansvarig och verklighetsfrånvärd asylpolitik. Lagen har dock efter sin tillkomst genomgått två större förändringar. 2017 infördes möjligheter till uppehållstillstånd för gymnasiestudier, och 2018 utvidgades dessa möjligheter på ett sätt som i praktiken gav temporär amnesti åt personer som annars fått avslag på sin asylansökan. Ändringarna bidrog till att urholka lagens intention och försvårade upprätthållandet av en reglerad invandring. Motionärerna anför att ändringarna förbereddes i hast, med dålig beredning och kort remisstid, och ändringarna har även gjort regelverket mer otydligt och komplicerat samt bl.a. inneburit stora kostnader för kommunerna. Lagens ursprungliga form är bättre än något annat tillgängligt alternativ och lagen bör därför återställas till den lydelse den hade från början. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen snarast ska återkomma med förslag om att ställning som varaktigt bosatt inte ska beviljas personer med tillfälligt skyddsbehov. Motionärerna anför att personer i behov av tillfälligt skydd normalt sett inte blir varaktigt bosatta i europeisk rätt. Innan tillfälliga lagen trädde i kraft saknades det i Sverige behov av att reglera detta, då alla skyddsbehövande gavs permanent uppehållstillstånd. Alla som fått ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen kan senare bli varaktigt bosatta och få permanent uppehållstillstånd, vilket enligt motionärerna är enklare än att få permanent uppehållstillstånd genom tillfälliga lagen, som kräver försörjning. Möjligheten för en anhörig att få ansluta till en skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd beror på om den senare har välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd. Ändringen kommer att leda till att fler kommer att bedömas ha sådana utsikter. Förslaget undergräver sammantaget avsikten med tillfälliga lagen. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att genomföra en grundlig och genomgående översyn av migrationslagstiftningen. Motionärerna anför att hanteringen av tillfälliga lagen och konsekvenserna av den tidigare migrationspolitiken visar vad som sker när regler formas bit för bit utan ordentlig

beredning. Även utan tillfälliga lagen utgör lagstiftningen ett förvirrande lapp-täckte. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om en ny tillfällig lag på en miniminivå. För att en grundlig översyn ska hinna genomföras ordentligt behöver enligt motionärerna tillfälliga lagen nu förlängas. För att garantera en asyltagstiftning på miniminivå bör dock tillfälliga lagen snarast ersättas med en ny tillfällig lag, som bör innebära att asyl endast beviljas den som med konkret hänvisning till internationella och bindande avtal kan påvisa Sveriges skyldighet att bevilja asyl.

I kommittémotion 2018/19:3106 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 1 begärs att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anger att regeringen inte har utvärderat tillfälliga lagen och att det saknas belägg för att syftet att minska antalet asylsökande och förbättra kapaciteten i mottagandet har uppnåtts. Lagen är otydlig och ansvaret flyttas från lagstiftaren till tillämparen, som även måste tolka konventionsåtaganden. Remisstiden var kort och instanserna kritiska. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att rekvisitet "välgrundade utsikter till permanent uppehållstillstånd" i bestämmelsen om rätt till familjeåterförening ska tas bort. Enligt motionärerna finns en risk att rekvisitet kommer att bedömas olika för flyktingar och alternativt skyddsbehövande och att de senare inte ges samma rätt till återförening. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att rätten till familjeåterförening ska gälla alla som beviljas asyl i Sverige. Detta omfattar t.ex. dem som efter att tillfälliga lagen trädde i kraft har fått uppehållstillstånd som övriga skyddsbehövande eller på grund av verkställighetshinder eller synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att kretsen som kan beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning bör utökas i enlighet med utlänningslagen. Motionärerna anger att de nuvarande reglerna bl.a. innebär att en person som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande inte kan beviljas uppehållstillstånd, vilket slår särskilt hårt mot dem som inte kan realisera relationen i hemlandet, såsom dem i samkönade relationer eller relationer som förhindrats av familjen. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att den som har fyllt 18 år under asylprocessen ska ha rätt till familjeåterförening som om han eller hon vore underårig, förutsatt att ansökan görs inom tre månader efter att uppehållstillstånd beviljades eller inom tre månader efter lagens ikraftträdande. Dessa personer, och som har uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande, har nekats familjeåterförening under lagens giltighetstid. Även om rätten utökas har de gått miste om möjligheten att återförenas med kärnfamiljen när de har hunnit fylla 18 år, trots att tillfälliga lagen uttryckte att människors rätt att återförenas skulle anstå och inte berövas. EU-domstolen har i dom C-550/16 slagit fast att en person som har fyllt 18 år under asylprocessen har rätt till familjeåterförening som om han eller hon vore underårig, förutsatt att ansökan görs inom tre månader efter att uppehållstillstånd beviljades. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att bestämmelsen i 5 kap. 16 § UtL som ger skydd för våldsutsatta vid anhöriginvandring ska återinföras och således tillämpas oavsett den anhöriges status.

I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att åldersgränsen för rätt till familjeåterförening för make, maka och sambo ska ändras till 18 år. 21-årsgränsen grundar sig på EU:s familjeåterföreningsdirektiv, som anger att medlemsstaterna får kräva att anknypningspersonen och maken ska ha uppnått en viss lägsta ålder, högst 21 år, för att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap. Regeringens syfte att begränsa antalet asylsökande uppnås knappast i högre grad genom bestämmelsen, anför motionärerna. Ändringen motiveras dessutom på andra grunder än de som direktivet föreskriver. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att försörjningskravet vid familjeåterförening ska tas bort. Motionärerna anger att föräldrar tvingats välja vilket av barnen som ska få komma till Sverige. Kravet drabbar även svenska medborgare som vill leva med sin familj, och det slår hårt mot dem som inte kan arbeta, t.ex. pensionärer och personer med funktionsnedsättning. Om försörjningsförmågan begränsas på grund av omständigheter utanför personens kontroll kan det utgöra indirekt diskriminering. Motionärerna anger vidare att kvotflyktingar drabbas hårt i och med att tremånadersfristen för att undantas från försörjningskravet börjar löpa när personen beviljats uppehållstillstånd; det tar i regel några månader mellan beslutet och resan till Sverige. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att utlänningslagens bestämmelse om särskilt och synnerligen ömmande omständigheter ska återinföras. Regeringen ansåg att det var tillräckligt att portalparagrafen 1 kap. 10 § UtL om barnets bästa kvarstod för att värna ensamkommande barns situation. Detta är enligt motionärerna märkligt, då bristen på tillämpning av den paragrafen motiverade införandet av särskilt ömmande omständigheter som grund för uppehållstillstånd för barn. Motionärerna anser att det är svårbegripligt även ur perspektivet att barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020. I tillfälliga lagen saknas dessutom närmare vägledning för tillämpningen, vilket riskerar att leda till godtyckliga bedömningar.

I kommittémotion 2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD) begärs ett tillkännagivande om en förlängning av tillfälliga lagen och att en parlamentarisk kommitté omedelbart tillsätts för att utforma den framtida migrationspolitiken. Enligt motionärerna ska uppdraget vara att ta ett helhetsgrepp för att möjliggöra ett långsiktigt hållbart regelverk. Barnkonventionen ska beaktas, tidsbegränsade uppehållstillstånd, med rätt till familjeåterförening, vara huvudregel och möjligheten att införa en humanitär skyddsgrund liknande särskilt och synnerligen ömmande omständigheter ska utredas.

I kommittémotion 2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L) begärs i yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om att individens skyddsskäl ska vara den bärande principen för svensk asyllagstiftning och om reglerna om uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier. Enligt motionärerna behövs en uppdaterad asyllagstiftning som bygger på humanism och realism. I väntan på resultat av regleringen på EU-nivå bör lagstiftningen ligga mer i linje med andra medlemsstaters, och i avvaktan på ny lagstiftning behöver tillfälliga lagen förlängas i två år. Familjeåterförening ska gälla lika för flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Asylrätten med individuell prövning ska värnas där varje

människas skyddsbehov står i centrum, men inte gymnasiestudier eller långa handläggningstider. Det behövs en långsiktigt hållbar migrationspolitik utan tvära kast. För detta krävs enligt motionärerna en blocköverskridande överenskommelse om framtidens migrationspolitik.

Utskottets ställningstagande

Antalet asylsökande i Sverige under andra halvåret 2015 var mycket stort. Detta ledde till betydande påfrestningar på asylsystemet, och även andra centrala samhällsfunktioner utsattes för kraftiga belastningar. Ett flertal åtgärder vidtogs för att kapaciteten i mottagandet och etableringen skulle förbättras. En av dessa åtgärder var tillfälliga lagen, som skulle anpassa det svenska regelverket till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner under en begränsad tid. Tillfälliga lagen trädde i kraft den 20 juli 2016 och gäller t.o.m. den 19 juli 2019. Enligt lagen är huvudregeln att de skyddsbehövande som beviljas uppehållstillstånd ska ges tidsbegränsat tillstånd. Lagen innehåller emellertid även bestämmelser om att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas vid en förlängningsprövning om personen kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet. För att motverka att unga börjar arbeta i stället för att gå i skolan krävs för permanent uppehållstillstånd för den som är under 25 år att han eller hon har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande. För att ytterligare uppmuntra nyanlända ungdomar till gymnasiestudier ändrades tillfälliga lagen den 1 juni 2017 så att uppehållstillstånd kan beviljas eller ges längre giltighetstid för ungdomar som studerar på gymnasienivå. Den 1 juli 2018 ändrades tillfälliga lagen igen genom att möjligheterna till uppehållstillstånd för gymnasiestudier utökades. I samband med ändringarna 2017 beslutades även om en särskild lag, lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, som har till syfte att möjliggöra uppehållstillstånd för studier i vissa fall även efter att tillfälliga lagen har slutat att gälla. I tillfälliga lagen finns också bl.a. begränsningar i möjligheten till anhöriginvandring.

Regeringen föreslår nu att giltighetstiden för tillfälliga lagen förlängs t.o.m. den 19 juli 2021.

Utskottet anser liksom regeringen att en återgång till utlänningslagens regler med stor sannolikhet skulle leda till en ökning av antalet asylsökande. Sverige är fortfarande en av de medlemsstater i EU som tar emot flest asylsökande i förhållande till folkmängd, och belastningen på mottagningssystemet är fortfarande hög. Utskottet delar även regeringens bedömning att flyktingsituationen i och i närheten av Europa kan medföra att antalet asylsökande kraftigt ökar. Utan gränskontroller är det vidare troligt att det sker sekundära förflyttningar inom EU, framför allt till de länder som har asyl- och mottagningssystem som uppfattas som mer attraktiva. Det stora antalet asylsökande under 2015 innebär enligt utskottet även fortsättningsvis utmaningar för det svenska samhället, bl.a. när det gäller nyanländas etablering och områdena

boende, skola, arbetsmarknadsåtgärder och social välfärd. Genom fortsatt giltighet av tillfälliga lagen ökar möjligheterna till en tillfredsställande etablering för de asylsökande som kommit till Sverige under senare år och som har beviljats uppehållstillstånd. Det kan vidare noteras att förhandlingarna om ett nytt gemensamt regelverk för asyl inom EU fortfarande pågår.

Regeringen har föreslagit att tillfälliga lagen ändras på så sätt att både alternativt skyddsbehövande och flyktingar ska ha rätt till familjeåterförening. Upphållstillstånd ska enligt regeringens förslag beviljas vissa anhöriga om anknytningspersonen är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt tillfälliga lagen, förutsatt att den skyddsbehövande bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd. När det gäller uppehållstillstånd för makar och sambor ska uppehållstillstånd få vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år. I motionerna ifrågasätts dels den föreslagna utvidgningen av rätten till familjeåterförening, dels den åtstramade rätten till återförening som gäller enligt tillfälliga lagen. Som framgår ovan anser utskottet att möjligheterna att få uppehållstillstånd i Sverige behöver vara restriktiva ytterligare en tid. Samtidigt är rätten till familjeåterförening mycket betydelsefull för de personer som berörs. De förändringar som regeringen nu föreslår innebär inte en tillbakagång till utlänningslagens regler men möjliggör en mer generös anhringinvandring än vad som nu gäller för en viss grupp. Förslaget innebär även att risken minskar att Sverige bryter mot sina konventionsåtaganden. Utskottet anser att detta förslag är väl avvägt och bör tillstyrkas. Utskottet avstyrker därmed motioner om avslag på förslaget. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom yrkanden om ytterligare lättnader i reglerna om familjeåterförening eller yrkanden om återinförande av utlänningslagens bestämmelse om synnerligen och särskilt ömmande omständigheter eller bestämmelsen om uppehållstillstånd med anledning av att ett förhållande har upphört främst på grund av att utlänningsen i förhållandet har utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning.

De nu gällande möjligheterna till uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå i tillfälliga lagen och i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå infördes 2017 och 2018. I de sammanhangen delade utskottet regeringens syn på värdet av utbildning och trygghet för de unga och att det är angeläget att så många som möjligt i den aktuella gruppen av unga vuxna som väntat länge på beslut i asylärendet kan beviljas uppehållstillstånd för gymnasiestudier (bet. 2016/17:SfU23, rskr. 2016/17:239 och yttrande 2017/18:SfU3y). Utskottet ser inte skäl att nu ändra denna ståndpunkt.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2018/19:3109 (M) yrkandena 1 och 2, 2018/19:3108 (SD) yrkandena 1 och 2 samt 2018/19:3106 (V) yrkandena 1–9.

I en motion tas frågan om ställning som varaktigt bosatt upp. Utskottet kan konstatera att tillfälliga lagen även fortsättningsvis kommer att innebära att tidsbegränsat uppehållstillstånd är huvudregel för skyddsbehövande. Den som

beviljas ställning som varaktigt bosatt enligt utlänningslagen ges däremot permanent uppehållstillstånd. Genom att tillfälliga lagen förlängs med två år kommer skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt tillfälliga lagen att efter fem års vistelse i Sverige kunna beviljas ställning som varaktigt bosatt. Möjligheten till uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt tillfälliga lagen kan också påverkas, eftersom anknytningspersonen även kan komma att bedömas ha välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd genom ställning som varaktigt bosatt. Utskottet, som konstaterar att ställning som varaktigt bosatt redan i dag ställer krav på fem års vistelse i Sverige och att sökanden fullt ut ska kunna försörja sig och sin familj, ser inga skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande i frågan. Med detta avstyrker utskottet motion 2018/19:3108 (SD) yrkande 3.

Utskottet kan inte ställa sig bakom ett tillkännagivande om att tillfälliga lagen ska ersättas av en ny, skärpt tillfällig lag på miniminivå och avstyrker därför motion 2018/19:3108 (SD) yrkande 5.

Utskottet konstaterar dels att den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 i punkt 67 anger ”Gör upp om den framtida migrationspolitiken i en parlamentarisk kommitté”, dels att regeringen i propositionen anger att en kommitté kommer att tillsättas i närtid. Enligt utskottet är det inte lämpligt att genom ett tillkännagivande låsa kommittén till innehåll, tidpunkter eller annat. Utskottet, som utgår från att direktiv för utredningen presenteras så snart som möjligt, delar regeringens bedömning att det i avvaktan på en utredning är önskvärt att begränsa antalet förändringar av lagstiftningen. Utskottet ser i detta skede inte heller något skäl för ett tillkännagivande om att genomföra en konsekvensanalys efter det att förslaget har behandlats av riksdagen. Med det sagda avstyrker utskottet motionerna 2018/19:3109 (M) yrkandena 3 och 4, 2018/19:3108 (SD) yrkande 4, 2018/19:3110 (KD) samt 2018/19:3107 (L) yrkandena 1 och 2.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår propositionen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:3106 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Tillfälliga lagen togs fram utan föregående utredning eller ett normalt beredningsförfarande. I propositionen med förslag till tillfälliga lagen anges att regeringen när lagen har varit i kraft i två år, den 19 juli 2018, kommer att bedöma behovet av att lagen gäller även under det sista året av giltighetstiden. Någon sådan bedömning gjordes dock aldrig. Inte heller nu har någon utvärdering av lagen gjorts. Det saknas belägg för att lagens syften att minska antalet asylsökande och skapa ett ”andrum” för asylmottagande har uppnåtts. Dessutom är lagen otydlig och ansvaret flyttas från lagstiftaren till tillämparen, som måste tolka bl.a. konventionsåtaganden. Lagen har som exempel skapat familjesplittning, och barn med uppgivenhetsyndrom, s.k. apatiska barn, har fått mycket svårt att få uppehållstillstånd. Inför det nu aktuella förslaget var remisstiden mycket kort, men kritiken trots det omfattande. Propositionen bör därför avslås.

2. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändring i samma lag i de delar det avser 6, 10, 16 g och 16 i §§ och antar förslaget i övrigt.

b) avslår regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

2. lag om ändring i lagen (2017:354) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

3. lag om ändring i lagen (2017:355) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

4. lag om ändring i lagen (2018:755) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

5. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),

6. lag om ändring i lagen (2017:356) om ändring i utlänningslagen (2005:716).

c) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om uppehållstillstånd för gymnasiestudier och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 2 och

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 1,

bifaller delvis proposition 2018/19:128 punkt 1 och motionerna

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 och

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 och

avslår proposition 2018/19:128 punkterna 2–7.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att rätten till familjeåterförening ska utökas till att gälla även den som har tidsbegränsat uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande enligt tillfälliga lagen. En utökad rätt till familjeåterförening kommer dock att innebära fler asylsökande och fler anhöriga till före detta asylsökande i Sverige samt ge ett budskap till omvärlden om att Sverige återgår till en mer generös migrationspolitik. Mot bakgrund av det stora flyktingmottagande Sverige har haft, nivåerna på nuvarande mottagande och de omfattande integrationsproblemen bör förslaget till utökad rätt till familjeåterförening avslås. Även regeringens förslag till ändringar som avser bestämmelser om uppehållstillstånd för gymnasiestudier bör avslås.

En individuell prövning av den enskildes skyddsskäl utgör grunden för en rättssäker asylprocess och skänker legitimitet till enskilda beslut. Det är skyddsskålen som avgör rätten till asyl, och individens skyddsskäl ska alltid ligga till grund för att bevilja uppehållstillstånd i ett asylärende. Att en utlänning studerar eller har för avsikt att studera på gymnasiet, eller söker arbete i anslutning till färdiga studier, ska däremot inte utgöra grund för asyl. Bestämmelserna om uppehållstillstånd för gymnasiestudier lägger även ett orimligt ansvar på lärare och annan skolpersonal när det gäller om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte. De ökar även incitamenten att söka asyl utan att ha asylskäl. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med förslag som innebär att det inte ska vara möjligt att få längre uppehållstillstånd för studier,

rätt till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, rätt till uppehållstillstånd för fortsatta studier och rätt till uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Familjeåterförening och ömmande omständigheter, punkt 3 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3106 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 2–9.

Ställningstagande

Om tillfälliga lagen förlängs bör regeringen återkomma med förslag som förbättrar lagstiftningen och mildrar de konsekvenser som lagen i sin nuvarande utformning får för vissa människor. Inledningsvis bör rekvisitet ”välgrundade utsikter till permanent uppehållstillstånd” i bestämmelsen om rätt till familjeåterförening tas bort. Det finns en risk för att rekvisitet kommer att tillämpas olika för flyktingar och alternativt skyddsbehövande och att de senare inte ges samma rätt till återförening. Rätten till familjeåterförening ska gälla alla som beviljas asyl i Sverige, t.ex. även dem som efter att tillfälliga lagen trätt i kraft fått uppehållstillstånd som övriga skyddsbehövande, på grund av verkställighetshinder eller synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter. Kretsen som kan beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning bör utökas i enlighet med utlänningslagens bestämmelser. De nuvarande reglerna innebär bl.a. att en person som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande inte kan beviljas uppehållstillstånd. Detta slår särskilt hårt mot dem som inte kan realisera relationen i hemlandet, t.ex. dem i samkönade relationer eller relationer som förhindrats av familjen. Vidare bör den som har uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande och som har fyllt 18 år under asylprocessen ha rätt till familjeåterförening som om han eller hon vore underårig, förutsatt att ansökan görs inom tre månader efter att uppehållstillstånd beviljades eller inom tre månader från lagens ikraftträdande. Även om rätten till återförening utökas har dessa personer gått miste om möjligheten att återförenas med kärnfamiljen eftersom de har hunnit fylla 18 år. EU-domstolen har också i dom C-550/16 slagit fast att en person som har fyllt 18 år under asylprocessen har rätt till familjeåterförening som om han eller hon vore underårig, förutsatt att ansökan görs inom tre månader efter att uppehållstillstånd bevil-

jades. Vidare ska bestämmelsen i 5 kap. 16 § UtlL som ger skydd för våldutsatta vid anhöringinvandring återinföras och tillämpas oavsett den anhöriges status. Åldersgränsen för rätt till familjeåterförening för make, maka och sambo ska ändras till 18 år. 21-årsgränsen i tillfälliga lagen grundar sig på familjeåterföreningsdirektivet där 21-årsgränsen syftar till att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap. Regeringens syfte, att begränsa antalet asylsökande, kan knappast uppnås i högre grad genom bestämmelsen, och gränsen motiveras på andra grunder än dem som direktivet föreskriver. Vidare bör försörjningskravet vid familjeåterförening tas bort. Över 15 100 ansökningar om familjeåterförening har avslagits, och föräldrar har tvingats välja vilket av deras barn som ska få komma till Sverige. Kravet drabbar även svenska medborgare som vill leva med sin familj, och det slår hårt mot dem som inte kan arbeta, t.ex. pensionärer och personer med funktionsnedsättning. Om försörjningsförmågan begränsas på grund av omständigheter utanför personens kontroll kan det utgöra indirekt diskriminering. Utlänningslagens bestämmelse om särskilt och synnerligen ömmande omständigheter bör vidare återinföras. Regeringen ansåg att det var tillräckligt att portalparagrafen 1 kap. 10 § UtlL om barnets bästa kvarstod för att värna ensamkommande barns situation, vilket är märkligt då bristen på tillämpning av den paragrafen motiverade införandet av regeln om särskilt ömmande omständigheter för barn. Nuvarande ordning är även svårbegriplig då barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020. När det gäller utlänningslagens bestämmelse om särskilt och synnerligen ömmande omständigheter finns upparbetad praxis och lagkommentarer som klargör för rättstillämparen hur ärenden ska avgöras. I den tillfälliga lagen finns ingen närmare vägledning, vilket riskerar att leda till godtyckliga bedömningar och bristande rättssäkerhet.

4. Varaktigt bosatta, punkt 4 (SD)

av Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt EU-rättens bestämmelser har en tredjelandsmedborgare rätt till ställning som varaktigt bosatt efter fem års bosättning i en medlemsstat. Detta

innebär rätt dels till fri rörlighet inom EU, dels till permanent uppehållstillstånd. I europeisk rätt ges personer med behov av tillfälligt skydd normalt sett inte ställning som varaktigt bosatt, men eftersom Sverige gav alla skyddsbehövande permanent uppehållstillstånd innan tillfälliga lagen trädde i kraft saknades det behov av att reglera rätten i svensk lag. I dagsläget innebär rätten dock ett kryphål, eftersom huvudregeln är tidsbegränsat uppehållstillstånd för skyddsbehövande. Utlänningar som fått tidsbegränsat uppehållstillstånd kan senare få permanent uppehållstillstånd efter att ha blivit varaktigt bosatt. Det blir avsevärt enklare att få permanent uppehållstillstånd som varaktigt bosatt än med stöd av tillfälliga lagen. Att utlänningen ska ha bott i Sverige i fem år gör det troligt att de första ärendena blir aktuella under 2020. Migrationsverket nämner i sitt remissvar att en inte obetydlig andel av de som har fått tidsbegränsade uppehållstillstånd som flyktingar eller alternativt skyddsbehövande kommer att uppfylla förutsättningarna för att beviljas ställning som varaktigt bosatt och därmed beviljas permanent uppehållstillstånd under tiden för lagens förlängda giltighetstid. Av stor vikt är också att möjligheten att beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till en skyddsbehövande i Sverige beror på huruvida denne har ”välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd”. I och med möjligheten att få uppehållstillstånd som varaktigt bosatt kommer fler skyddsbehövande att anses ha ”välgrundade utsikter” och därmed rätt till familjeåterförening. Det hela undergräver avsikten med tillfälliga lagen. Det finns en tydlig möjlighet i unionslagstiftningen att undanta utlänningar som fått tillfälligt skydd från reglerna om varaktigt bosatt.

5. Konsekvensanalys, punkt 5 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

I propositionen saknas en redovisning av vilka konsekvenserna blir av regeringens lagförslag jämfört med om tillfälliga lagen hade förlängts utan ändringar. Regeringen redovisar enbart konsekvenserna i förhållande till om den tillfälliga lagen hade upphört att gälla, varvid en återgång hade skett till de regler som gällde före tillfälliga lagen, dvs. utlänningslagen. Detta är en allvarlig brist. Av analyser gjorda av Migrationsverket framgår att utvidgningen

vad gäller familjeåterförening kommer att leda till fler asylsökande och fler anhöriga. Konsekvenserna av detta kommer att påverka en rad samhällsområden på såväl kort som lång sikt. Det gäller bl.a. för behovet av bostäder, skolplatser, hälso- och sjukvård samt för kommunernas ekonomi. Regeringen redovisar inte ens en beräkning av hur stor ökning av antalet asylsökande och av antalet beviljade uppehållstillstånd till anhöriga som förslaget kan antas medföra. Riksrevisionen har i granskningsrapporten Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut (RiR 2017:25) pekat på att endast ett fåtal av de granskade propositionerna och beredningsunderlagen redovisar konsekvenser på ett sätt som motsvarar kraven i gällande styrdokument, vilket leder till flera nackdelar. Riksrevisionen rekommenderade att Regeringskansliet säkerställer att konsekvensanalyser tas fram i enlighet med kraven i gällande styrdokument och att kvaliteten i analyserna utvecklas. Trots denna kritik lägger regeringen nu på nytt fram en proposition med bristfälliga analyser. Konsekvensanalysen i lagförslaget måste kompletteras med en ny analys av god kvalitet, vilken regeringen måste återkomma med senast den 31 december 2019.

6. Ny tillfällig lag på miniminivå, punkt 6 (SD)

av Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

För att en grundlig utredning av migrationspolitiken ska hinna beredas och genomföras behöver tillfälliga lagen förlängas. Svensk asylpolitik bör emellertid genom detta ärende hållas så stram som möjligt fram till dess att ett väl utrett och sammanhängande förslag kan antas. För att garantera en asyllagstiftning på verklig miniminivå bör regeringen snarast återkomma med ett förslag till en ny tillfällig lag, som ersätter tillfälliga lagen. Denna lag bör konstatera att asyl endast beviljas den som med konkret hänvisning till internationella och bindande avtal kan visa Sveriges skyldighet att bevilja asyl. På så sätt säkerställs att inga utvidgningar av asylrätten som införts utan faktiska krav kommer att gälla fortsättningsvis.

7. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 4 och

2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD).

Ställningstagande

Sverige behöver en bred översyn som tar ett helhetsgrepp om den svenska migrationspolitiken. Det måste vara slut med att lappa och laga ett i grunden dysfunktionellt system, vilket de aktuella lagförslagen är ännu ett exempel på. I det s.k. januariavtalet anges att en parlamentarisk kommitté ska göra upp om den framtida migrationspolitiken. Det har nu gått över fyra månader sedan avtalet offentliggjordes, men fortfarande har ingen utredning tillsatts och inga direktiv har presenterats. För att klara integrationen måste migrationspolitiken vara stram en lång tid framöver. Det är av stor vikt att få en permanent migrationslagstiftning med en stram inriktning på plats så snart som möjligt. Den parlamentariska utredningen måste därför tillsättas omgående. Utredningen bör omfatta centrala frågor som återvändande, medborgarskap, familjeåterförening och kvalificering till välfärden. Ett fungerande återvändande är helt avgörande för den svenska migrationspolitikens långsiktiga trovärdighet. Därtill behövs en ny medborgarskapslagstiftning, som motsvarar det som gäller i jämförbara länder. Vidare bör de som kommer till Sverige i högre grad stegvis få rätt till olika bidrag och sociala förmåner, i takt med att de jobbar, betalar skatt och blir svenska medborgare. Kopplingen mellan migration, integration och de svenska välfärdssystemen måste därmed bli starkare. Det bör ligga i den parlamentariska utredningens uppdrag att löpande lägga fram delbetänkanden för att gå fram med särskilt brådskande frågor i ett snabbare tempo.

8. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (SD)

av Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och

2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD).

Ställningstagande

Hanteringen av tillfälliga lagen och konsekvenserna av den tidigare migrationspolitiken visar vad som sker då migrationslagstiftningen formas bit för bit, med ständiga tillskott och undantag samt utan ordentlig beredning. Riksrevisionen har i en granskning av migrationspolitiska beslut bl.a. visat på brister när det gäller konsekvensanalyser, i den mån sådana alls har gjorts. Även utan tillfälliga lagen utgör lagstiftningen på området ett förvirrande lapptäcke. All migrationslagstiftning bör genomgå en grundlig, samlad genomarbetning. Eftersom regeringen snarare har aviserat ytterligare påskyndade och begränsade utredningar bör riksdagen ge regeringen till känna en önskan om en bred, grundlig utredning av migrationspolitiken i sin helhet.

9. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD) och

avslår motionerna

2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 4 och
2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

En parlamentarisk kommitté bör omedelbart tillsättas för att utforma den framtida migrationspolitiken. Uppdraget ska vara att ta ett helhetsgrepp om migrationspolitiken för att möjliggöra ett långsiktigt hållbart regelverk. Barnkonventionen ska beaktas, och tidsbegränsat uppehållstillstånd med rätt till familjeåterförening bör vara huvudregel. Möjligheten att införa en humanitär skyddsgrund liknande bestämmelsen om särskilt och synnerligen ömmande omständigheter bör också utredas.

10. En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning, punkt 7 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 4,
2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och
2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD).

Ställningstagande

De tvåra kasten måste upphöra. Vad Sverige behöver är en långsiktig och hållbar migrationspolitik. Det går inte att gå tillbaka till det tidigare regelverket, utan det behövs en uppdaterad asyllagstiftning som bygger på humanism och realism. Vårt asylsystem ska vara rättssäkert och bygga på individuell prövning, dvs. rätten att få sin sak prövad av myndighet och domstol. De som har asylskäl ska få stanna medan de som saknar asylskäl måste lämna landet. Fokus ska ligga på att hjälpa personer som har skyddsskäl. Under senare år har rättsosäkra och krångliga regler införts som också kritiserats kraftigt av tunga remissinstanser. En särskild grupp som har saknat skyddsskäl och fått avslag – ofta i flera instanser – har valts ut framför andra och fått en ny möjlighet till uppehållstillstånd. Konsekvenserna av den förda politiken är att många unga lever i utsatthet utan vare sig försörjning eller bostad. Den individuella asylrätten måste värnas, där individens skyddsskäl ska vara den bärande principen

för svensk asyllagstiftning, inte gymnasiestudier eller långa handläggnings-tider. Långsiktighet och blocköverskridande överenskommelser om fram-tidens migrationspolitik behövs. Denna utgångspunkt måste vara vägledande för den asyllagstiftning på humanitär grund som behöver komma på plats efter att den tillfälliga lagen har löpt ut 2021 och efter att den parlamentariska kom-mittén har avslutat sitt arbete.

Särskilda yttranden

1. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (SD)

Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD) anför:

Vi anser att regeringens hantering av tillfälliga lagen och dess förlängning förtjänar skarp kritik i många hänseenden. Av vår motion framgår, utöver synpunkterna i sak, att vi instämmer i det som Lagrådet noterat gällande bristfällig beredning. Kritik gällande beredningen har genomgående upprepats vid såväl det ursprungliga framtagandet av den tillfälliga lagen som vid senare förändringar av densamma. Eftersom vi endast anser att det var motiverat med en förkortad beredning då lagen antogs, samt då vi motsatt oss de senare förändringarna gällande bl.a. uppehållstillstånd för gymnasiestudier, valde vi att nu i vår följdmotion yrka på en förlängning av lagen enbart avseende de delar som ingick i det ursprungliga förslaget till tillfällig lag.

Under beredningen i utskottet har det framkommit svårigheter att i en reservation framställa ett sådant skarpt yrkande. Detta sammantaget med att regeringen har lämnat propositionen om en förlängning så sent att det varken finns tid eller möjlighet för regeringen att, innan tillfälliga lagen löper ut den 19 juli 2019, återkomma till riksdagen med ett förslag i enlighet med ett tillkännagivande som skulle motsvara vårt skarpa yrkande, dvs. en förlängning av lagen utan bestämmelserna om uppehållstillstånd för gymnasiestudier, gör att vi väljer att stå fast vid yrkandet. Det bör noteras att ett yrkande om avslag på propositionen skulle innebära en återgång till utlänningslagens regler helt utan de begränsningar som den tillfälliga lagen innebär.

I den uppkomna situationen väljer vi således att avstå från att reservera oss under denna punkt då detta skulle medföra att vårt förslag ändras från ett skarpt lagförslag om förlängning av lagen i dess ursprungliga form till ett tillkännagivande som i praktiken inte kommer att kunna hanteras i tid sett till tillfälliga lagens upphörande. Vi anser att det bör vara kammaren som ytterst prövar frågan om i vilken lydelse lagen bör förlängas varför vi under ärendets behandling i kammaren kommer att yrka på motion 2018/19:3108 yrkandena 1 och 2.

2. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (C)

Johanna Jönsson (C) anför:

Centerpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet i januari 2019 ingått en sakpolitisk överenskommelse av vilken

det framgår att en parlamentarisk kommitté om den framtida migrationspolitiken ska tillsättas. Jag och mitt parti kommer noggrant att följa det pågående arbetet och inom ramen för överenskommelsen verka för att våra förslag genomförs.

3. Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m., punkt 2 (L)

Fredrik Malm (L) anför:

Liberalerna har tillsammans med Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet i januari 2019 ingått en sakpolitisk överenskommelse av vilken det framgår att en parlamentarisk kommitté om den framtida migrationspolitiken ska tillsättas. Jag och mitt parti kommer noggrant att följa det pågående arbetet och inom ramen för överenskommelsen verka för att våra förslag genomförs.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:128 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändring i samma lag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:354) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:355) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:755) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:356) om ändring i utlänningslagen (2005:716).

Följdmotionerna

2018/19:3106 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår proposition 2018/19:128 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rekvisitet ”välgrundade utsikter till permanent uppehållstillstånd” i bestämmelsen om rätt till familjeåterförening ska tas bort och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till familjeåterförening ska gälla alla som beviljas asyl i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kretsen som kan beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning bör utökas i enlighet med utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som fyllt 18 år under asylprocessen ska ha rätt till familjeåterförening som om hen vore underårig, förutsatt att ansökan görs inom tre månader efter att uppehållstillståndet beviljades eller inom tre månader efter lagens ikraftträdande för gruppen som beskrivs i motionen, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelsen i 5 kap. 16 § utlänningslagen som ger skydd för våldsutsatta vid anhöriginvandring ska återinföras och således tillämpas oavsett den anhörigas status och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränsen för rätt till familjeåterförening för make, maka eller sambo ska ändras till 18 år och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försörjningskravet vid familjeåterförening ska tas bort och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utlänningslagens bestämmelse om särskilt och synnerligen ömmande omständigheter ska återinföras och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:3107 av Fredrik Malm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att individens skyddsskäl ska vara den bärande principen för svensk asyltagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglerna om uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:3108 av Paula Bieler m.fl. (SD):

1. Riksdagen beslutar att anta proposition 2018/19:128 punkt 1 med den ändringen att den tillfälliga lagen får den lydelse som framgår av proposition 2015/16:174, med motsvarande följdändringar i annan lagstiftning.
2. Riksdagen avslår proposition 2018/19:128 punkterna 2–7.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med förslag om att ställning som varaktigt bosatt inte ska beviljas tillfälligt skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en grundlig och genomgående översyn av migrationslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny tillfällig lag på en miniminivå och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:3109 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen avslår propositionen i den del den avser utökad rätt till familjeåterförening i en förlängning av den tillfälliga lagen.
2. Riksdagen avslår propositionen i de delar den avser rätt till längre uppehållstillstånd för studier, rätt till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, rätt till uppehållstillstånd för fortsatta studier och rätt till uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning i en förlängning av den tillfälliga lagen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast den 31 december 2019 måste återkomma med en kompletterande konsekvensanalys och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en parlamentarisk utredning om migrationspolitiken som omfattar centrala frågor som återvändande, medborgarskap, familjeåterförening och kvalificering till välfärden omgående ska tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:3110 av Hans Eklind m.fl. (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förlängning av den tillfälliga lagen och att en parlamentarisk kommitté omedelbart tillsätts för att utforma den framtida migrationspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändring i samma lag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige¹, som gäller till och med den 19 juli 2019,

dels att lagen ska fortsätta att gälla till och med den 19 juli 2021,

dels att 7 § ska upphöra att gälla,

dels att 5, 6, 10, 12, 14, 15, 16 g, 16 i och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 18 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §²

Om inte något annat följer av 18 §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningslagen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat, om inte något annat följer av 17 *eller* 18 §. Giltighetstiden för det nya tillståndet ska bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke.

Om inte något annat följer av 18 *eller* 18 a §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningslagen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat, om inte något annat följer av 17, 18 *eller* 18 a §. Giltighetstiden för det nya tillståndet ska bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke.

¹ Senaste lydelse av 7 § 2017:352.

² Senaste lydelse 2017:352.

Om utlännningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat, om inte något annat följer av 17 *eller* 18 §. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

Om utlännningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat, om inte något annat följer av 17, 18 *eller* 18 a §. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

6 §³

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §, beviljas om *flyktingen* bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting *eller en alternativt skyddsbehövande* som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §, beviljas om *den person som utlännningen åberopar anknytning till* bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting *eller en alternativt skyddsbehövande* som har beviljats

³ Senaste lydelse 2017:352.

ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

10 §⁴

Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlänningen åberopar anknytning till är ett barn.

Kraven i 9 § gäller inte heller om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Om den person som utlänningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlänningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,

2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller

3. utlänningen och den person som utlänningen åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Om den person som utlänningen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har fått sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 25 november 2015 eller senare och har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § eller 16 a § senast den 19 juli 2019 gäller, i stället för vad som anges i tredje stycket 1, kraven i 9 § endast om ansökan om uppehållstillstånd görs senare än den 19 oktober 2019.

12 §⁵

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a eller 18 §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a, 18 eller 18 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även

⁴ Senaste lydelse 2017:352.

⁵ Senaste lydelse 2017:352.

det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, om inte något annat följer av 16 a, 17 *eller* 18 §.

det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, om inte något annat följer av 16 a, 17, 18 *eller* 18 a §.

14 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 13 § ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år. Vid ansökan om förlängning av uppehållstillståndet gäller inte kravet i 13 § på att utlänningen inte får befinna sig i Sverige.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 13 § ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 18 a §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, *om inte något annat följer av 18 a §*. Vid ansökan om förlängning av uppehållstillståndet gäller inte kravet i 13 § på att utlänningen inte får befinna sig i Sverige.

15 §⁶

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a *eller* 18 §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a, 17 *eller* 18 §.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a, 18 *eller* 18 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a, 17, 18 *eller* 18 a §.

16 g §⁷

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft *ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller* ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d *eller* 16 e §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a §

⁶ Senaste lydelse 2017:352.

⁷ Senaste lydelse 2018:756.

första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

En utlänning som studerar på en sådan utbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c får beviljas uppehållstillstånd för endast en sådan utbildning.

För att uppehållstillstånd enligt första stycket ska beviljas en utlänning som avses i 16 a § andra stycket krävs att utlänningen uppfyller villkoren i det stycket i stället för vad som anges i 16 a § första stycket 3.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 i §⁸

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d, 16 f eller 16 g §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft *ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 g §§*, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat eller sex månader efter den dag en sådan yrkesinriktad utbildning eller en sådan sammanhållen yrkesutbildning som avses i 16 a § första stycket 2 b och c har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.

18 a §

En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt denna lag eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt denna lag, och som ska beviljas ett nytt sådant uppehållstillstånd, får ges ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon

- 1. har fötts i Sverige,*
- 2. sedan födelsen är statslös,*
- 3. har haft hemvist här i landet sedan fyra år och sex månader eller under sammanlagt nio år och sex månader, och*

⁸ Senaste lydelse 2018:756.

4. inte har fyllt 21 år.

En utlänning som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt denna lag eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt denna lag, får ansöka om att giltighetstiden för tillståndet ska omprövas och att han eller hon ska ges ett permanent uppehållstillstånd. Ett permanent uppehållstillstånd får ges om förutsättningarna för uppehållstillståndet består och villkoren i första stycket 1–4 är uppfyllda.

19 §⁹

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 eller 18 a §.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

⁹ Senaste lydelse 2018:756.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att punkt 1 och 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.
2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2023.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2021.
2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2025.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:354)
om ändring i lagen (2017:353) om uppehålls-
tillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 1, 1 a, 2 och 3 §§ lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska upphöra att gälla den 20 december 2023.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:355)
 om ändring i lagen (2017:353) om uppehålls-
 tillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska upphöra att gälla den 20 juli 2024.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:755) om ändring i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå i stället för lydelsen enligt lagen (2018:755) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2018:755

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 g §§ eller 16 i § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

Föreslagen lydelse

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2025 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 g §§ eller 16 i § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

6 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) att 4 kap. 3 a §, 5 kap. 1, 3–3 b, 6, 8, 11, 16, 17 a och 18 §§ och 12 kap. 18, 19 och 19 b §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 a §¹

En utlännning, som med åberopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska förklaras vara alternativt skyddsbehövande (alternativ skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 2 § och inte är utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande enligt 2 c §.

En utlännning, som med åberopande av skyddsskäl har ansökt om uppehållstillstånd, ska förklaras vara övrig skyddsbehövande (övrig skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 2 a § och inte är utesluten från att anses som övrig skyddsbehövande enligt 2 c §.

Av 3 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att andra stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

Av 3 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att andra stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021.

5 kap.

1 §²

Flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd.

Upphållstillstånd får dock vägras en flykting om han eller hon

1. genom ett synnerligen grovt brott har visat att det skulle vara förenat med allvarlig fara för allmän ordning och säkerhet att låta honom eller henne stanna i Sverige, eller

2. har bedrivit verksamhet som inneburit fara för rikets säkerhet och det finns anledning att anta att han eller hon skulle fortsätta verksamheten här.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt första stycket ska vara permanent eller gälla i minst tre år. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlännning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket, ska det nya tillståndet gälla i minst två år. Första och andra meningarna gäller dock inte om tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

Av 4 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i

Av 4 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i

¹ Senaste lydelse 2016:753.

² Senaste lydelse 2016:753.

Sverige framgår att första stycket inte gäller för övriga skyddsbehövande under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019. Av 5 § den lagen framgår att under samma period gäller inte tredje stycket för flyktingar och alternativt skyddsbehövande.

Sverige framgår att första stycket inte gäller för övriga skyddsbehövande under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021. Av 5 § den lagen framgår att under samma period gäller inte tredje stycket för flyktingar och alternativt skyddsbehövande.

3 §³

Uppehållstillstånd ska, om inte annat följer av 17–17 b §§, ges till

1. en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige,

2. ett utländskt barn som är ogift och

a) har en förälder som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, eller

b) har en förälder som är gift eller sambo med någon som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige,

3. ett utländskt barn som är ogift och som har adopterats eller som avses bli adopterat av någon som vid tidpunkten för adoptionsbeslutet var och fortfarande är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om barnet inte omfattas av 2 och om adoptionsbeslutet

– har meddelats eller avses komma att meddelas av svensk domstol,

– gäller i Sverige enligt lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner, eller

– gäller i Sverige enligt lagen (2018:1289) om adoption i internationella situationer,

4. en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten, och

5. en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, om utlänningen befinner sig i Sverige och beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan.

När en ansökan om uppehållstillstånd grundas på ett beslut om adoption som har meddelats av svensk domstol, ska den anknytning som har uppkommit genom beslutet godtas i ärendet om uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf ska gälla minst ett år. Uppehållstillstånd som beviljas ett ogift barn enligt första stycket 2 b ska gälla för samma tid som föräldrarnas uppehållstillstånd. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som med stöd av första stycket 1, 2, 4 eller 5 har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning till en skyddsbehövande, ska det nya tillståndet gälla i minst

³ Senaste lydelse 2018:1294.

två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller de begränsningar i första och tredje styckena som framgår av 6 § första stycket samt 7 och 8 §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 gäller de begränsningar i första och tredje styckena som framgår av 6 § första stycket och 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

3 a §⁴

Uppehållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,

2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller

3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019, om utlänningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats

Av 6 § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021, om utlänningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett

⁴ Senaste lydelse 2017:356.

ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

3 b §⁵

Upphållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3 eller 3 a § får beviljas endast om den person som utlänningen återopar anknytning till kan försörja sig och har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen.

Av 9 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

Av 9 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021.

6 §⁶

Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet särskilt beaktas.

För barn får uppehållstillstånd enligt första stycket beviljas om omständigheterna är särskilt ömmande.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller de avvikelser från första och andra styckena som framgår av 11 och 12 §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 gäller de avvikelser från första och andra styckena som framgår av 11 och 12 §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

8 §⁷

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller

2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av

⁵ Senaste lydelse 2016:753.

⁶ Senaste lydelse 2016:753.

⁷ Senaste lydelse 2017:356.

anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

11 §⁸

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

I 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2019 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

I 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2021 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

16 §⁹

En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut.

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande

⁸ Senaste lydelse 2017:356.

⁹ Senaste lydelse 2017:356.

som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

17 a §¹⁰

Upphållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigts som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,

2. en utlännning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlännningen rätt till uppehållstillstånd, eller

3. utlännningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,

2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlännningen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller

3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlännningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlännningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlännningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

18 §¹¹

En utlännning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlännningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlännning med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

¹⁰ Senaste lydelse 2017:356.

¹¹ Senaste lydelse 2016:753.

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlänning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlänningen med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 19 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

I 19 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021.

12 kap.

18 §¹²

Om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att

1. det finns ett hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 §,
2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller
3. det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas,

¹² Senaste lydelse 2016:753.

får Migrationsverket, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd.

Finns det endast ett tillfälligt hinder mot verkställighet, får verket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Barn får beviljas permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket 3 även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 av om det finns någon annan särskild anledning att ett beslut inte bör verkställas ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 5 kap. 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

Migrationsverket får också besluta om inhibition.

Av 15 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att uppehållstillstånd som beviljas enligt första stycket ska tidsbegränsas under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

Av 15 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att uppehållstillstånd som beviljas enligt första stycket ska tidsbegränsas under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021.

19 §¹³

Om ett beslut om uppehållstillstånd inte kan meddelas enligt 18 §, ska Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning om utlänningsen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft åberopar sådana nya omständigheter som

1. kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 §, och

2. inte kunnat åberopas av utlänningsen tidigare, eller utlänningsen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning.

Första stycket gäller inte om utlänningsen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningsens vistelse i Sverige har prövats genom ett beslut som har fått laga kraft. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan och besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

Av 16 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningsen

Av 16 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 om utlänningsen

¹³ Senaste lydelse 2016:1243.

endast åberopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

endast åberopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

19 b §¹⁴

Om en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott åberopar sådana omständigheter som anges i 19 § första stycket 1 och dessa omständigheter inte kunnat åberopas av utlänningen tidigare, eller utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till prövning.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja prövning.

Utvisningsbeslutet får inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om prövning ska ske eller, om prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och ansökan därvid avslagits.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningens vistelse i Sverige har prövats genom ett lagakraftvunnet beslut. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan.

Av 16 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen endast åberopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

Av 16 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2021 om utlänningen endast åberopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

¹⁴ Senaste lydelse 2016:1243.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:356) om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) dels att 5 kap. 18 § lagen i stället för lydelsen enligt lagen (2017:356) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse, dels att ikraftträdandebestämmelserna till lagen (2017:356) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:356

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §¹

En utlänningsansökan som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlänningsansökan med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänningsansökan med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlänningsansökan kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningsansökan enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningsansökaren reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlänningsansökan i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlänningsansökan kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlänningsansökan med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller 11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningsansökan har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare

¹ Senaste lydelse 2016:753.

förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningsen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänningsen som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 7 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2019–19 januari 2023.

I 7 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2021–19 januari 2025.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019 i fråga om 5 kap. 18 § och i övrigt den 1 juni 2017.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2021 i fråga om 5 kap. 18 § och i övrigt den 1 juni 2017.